

Parlando: 1973/4., 8-13p.

Rövid ismerkedés a moszkvai Központi Zeneiskolával

A szovjet zeneoktatási intézmények közül egyik legmagasabb szintű és igényű a moszkvai Központi Zeneiskola. Az itt tanuló gyerekek rendkívül tehetségesek, 7 éves korban kerülnek az iskolába. Felvételi előtt csak rövid ideig tanulnak zenét. Ritkaság számba megy, ha valaki előtanulmányok nélkül jelentkezik.

A felvételi május végén van, de erre kijelölt tanárok már hetekkel korábban tájékoztató (és egyben tájékoztató) konzultációkat tartanak. A hét 3-4 napján, minden alkalommal más (csak egy) tanár várja a jelentkezőket. A tanár 20-25 percig ismerkedik velük, kérdez, tájékoztodik a gyerek adottságairól. Ezután elmondja a szülőknek, milyen reményekkel jöhetnek el az igazi felvételire.

Ha a szülő nincs megelégedve a tanár útmutató véleményével, elviheti gyermekét akár 2-3 másik tanárhoz is, hogy több szakembertől kapjon gyermeke adottságairól szakvéleményt. A konkrét hangszertudás nem döntő, csak azért szükséges, hogy megbíráható legyen, hogyan nyúl a gyermek hangszeréhez.

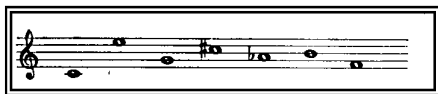
A felvételire korlátlan számban jelentkezhetnek, a felvettek száma (csak zongora szakon tudom) azonban minimális. Mindössze 8-10 növendék kerül be egy évfolyamra.

Ott voltam néhány alkalommal ezeken az előzetes meghallgatásokon. Végighallgattam és feljegyeztem a tanár kérdéseit, a megjelentek válaszát és a szülőnek adott bíráló nyilatkozatot.

Már néhány gyerek meghallgatása után is képet nyerhetünk ennek a világhírű iskolának általános követelményeiről.

A jelentkezők egyike:

7 éves. 2 hónapos kislány,

zongorán egyenként játszott hangok, visszaénekelte a gyerekekkel, ... tudja

a tanár megszólaltatja zongorán, hallás után megkeresteti, ... tudja

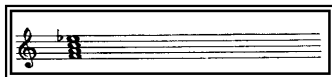

egyszerre megütött hangok, hallás után széténekelni, ...

kitűnően tudja

hány hangot hallasz? .....
a felvételiző kitűnően meghallja, sőt széténeкли

a gyerek meg tudja mondani, hány hangot hall,

visszaénekelte, ... tudja,

most keresd ki a zongorán, ... tudja

kikeresteti a zongorán, ... tudja.

A ritmusokat első hallásra hibátlanul visszatapsolja. A tanár bírálata: a gyerek füle kitűnő, figyelme remek, mindegy mennyit tud zongorázni, másnaptól kezdve naponként behívhatja magához és most már ő foglalkozik vele az igazi felvételiig.

Most pedig lássuk a kislány első óráját.

Ezt a kis dallamot elénekelte, majd kikeresteti C-ről, G-ről, F-ről a zongorán: kis hibával azonnal sikerül.

Kikeresteti a zongorán, másodszorra hibátlanul sikerül.

2-3 hangról transzponálva hallás után zongoráztatja.

Újra egyes hangok visszaéneklését gyakorolják ..... teljesen hibátlanul éneкли.

Hány hangot hallasz?

Azonnal megmondja hány hang, kikeresi a zongorán őket, pontosan.

A tanár naponként fél órát foglalkozik a kislánnyal. A hallásgyakorlatokon kívül 4-5 darabot hoz (fél éve tanul zongorázni.) Nagyon keményen, határozottan számon kéri az előző napi leckét (frázirozás, dinamika!), feltétlen engedelmességet követelve.

6 és fél éves kislány

Két kis dalocskát énekel, majd egyes hangokat énekeltet vissza a tanár (tág hangközöket is), ... tudja

Azonnal meghallja és megmondja, hány szól egyszerre.

Azonnal kitűnően hallja a kislány és széténeklei.

Ehhez hasonló 4-5 harmóniát játszik, a gyerek csaknem kivétel nélkül első hallásra széténeklei.

Nehezen hallja, nagyon pontatlanul adja vissza.

A rövidebb dallam jobban megy.

Másodszorra tudja csak.

Pontatlan, csak harmadszorra megy.

A tanár bírálata: a kislány felvétele bizonytalan, mert a figyelme laza. Ha nem sikerül a felvételi, egy év múlva próbálják meg újra. (Őt nem rendeli be többet.)

6 éves, 11 hónapos fiú (egy éve tanul zongorázni).

Énekel két kis dalt nagyon tisztán. Az előzőekhez hasonlóan neki is egyes hangokat kell meghallani és visszaénekelni.

Csak kis hibával tudja visszaénekelni.

Egyáltalán nem sikerül visszaadni.

Ezt a dallamot sem tudja megjegyezni.

A hangközöket viszont pontosan hallja (nincs abszolút hallása).

Ezt a ritmust csak harmadikra tudja hibátlanul visszatapsolni.

A tanár bírálata: közepes ritmus, közepes hallás, közepes emlékezet. Megpróbálhatják, de nem fogják felvenni.

6 éves kislány

Szép tisztán, de kicsit bátortalanul énekel néhány kis dalt, majd zongorázik néhány darabot.

A zongorán megütött egymás utáni hangokat azonnal visszaéneкли.

Ezt a dallamot hibátlanul visszaéneкли, majd ragyogóan kikeresi zongorán.

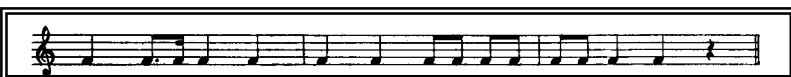
..... tudja.

..... tudja ezt is.

Meghallja, hány hang és széténeкли tisztán.

Pontosan visszatapsolja.

A tanár bírálata: a kislány nagyon jó képességű, de 7 éves kor előtt nem veszik fel. Egy év alatt még nagyon sokat változhat, feltétlenül hozzák el jövőre újra.

(A Szovjetunióban az iskolakezdés ideje nem 6, hanem 7 éves kor. Az itt elsőként közölt kislány még óvodás volt.)

Az itt leírt 4 felvételre pályázó gyerek közül tulajdonképpen csak 1 számíthat arra, hogy bekerüljön az iskolába.

A Központi Zeneiskola a rendkívüli tehetségek iskolája. De miben áll tulajdonképpen a gyerekek rendkívülisége? Jó zenei adottságokon kívül abban, hogy rendkívüli módon tudnak figyelni, és a nagyobb növendékek munkáját látva megállapítható, hogy rendkívül fegyelmezetten tudnak dolgozni. FEGYELEM és FIGYELEM, ez a két leglényegesebb eszköz itt a hatékony művészi munkában. A rendkívüli figyelni tudás teszi lehetővé a gyors tanulást. Ezeknek a gyerekeknek nem esik nehezére az intenzív figyelem. A felvételi vizsga fő követelményei tehát:

- REMEK FÜL,
- KIVÁLÓ EMLÉKEZET,
- REMEK RITMUS.

Tanulságos átnézni az első év minimális tananyagát:

Megtanulandó 30 darab: etűd, népdal, polifon mű, szonatina, variáció, kamaradarab. Ebben a meghatározott számban nincs benne sem a lapról leolvasott, sem a csak félig megtanult (áttanulmányozott) mű. Ismerkedés a legkönnyebb hangsorokkal. Egyszer köteles a növendék hangversenyen játszani.

A vizsgán köteles játszani 3 művet:

- etűd,
- szonáta (vagy szonatina),
- egy darab (vagy polifon mű).

A második osztályban a tanuló köteles megtanulni 20-25 művet, ezek között legyen: 10-12 etűd, 4-5 polifon mű, 2 szonáta (vagy variáció), 4-6 különböző karakterű darab.

Dúr hangsorok két oktávban egyenes mozgásban. Arpeggio, hármashangzat. A tanuló egy év alatt kétszer köteles játszani koncerten, meghatározott műveket is, (kötelező etűd és polifon darab).

A vizsgán 3 mű kötelező:

- etűd,
- polifon darab,
- szonáta (vagy variáció).

A harmadik osztály minimális évi tananyaga: megtanulandó 20 mű, 4 polifon darab, 2 szonáta (egy variáció), 6 darab, 8 etűd. Dúr és moll skálák (harmonikus és melodikus) 4 oktávig, egyenes mozgásban. Arpeggio. Egy év alatt kétszer köteles játszani koncerten, ott többek között köteles előadni két etűdöt és polifon művet is.

A vizsgán három darab kötelező:

- etűd,
- nagyobb polifon mű,
- szonáta (szonatina) vagy koncert.

Érdekes átnézni, hogyan választják meg növendékeik számára (7-9 éves korban) a *Bach*-művek tanulását:

- I. osztály: Anna Magdalena Bach, Kis prelúdiók.
- II. osztály: Kis prelúdiók, solfeggiók.
- III. osztály: Kis prelúdiók, solfeggiók, könnyebb kétszólamú invenciók (C, a, d, É).
- IV. osztályban 2 és 3 szólamú invenciók, majd attól felfelé francia suitek, egyszerűbb Wohltemperiertes Klavier, f-moll koncert.
- VIII. osztályban az iskola hivatalos tananyaga szerint már bármelyik Wohltemperiertes Klavier mű tanítható (az iskola 11 osztályos).

A tanítás egyik legfontosabb szempontja a pódiumra nevelés. A gyerekek élete összenő a pódiummal. I. osztályban csak egyszer, II. osztályban azonban már minimum kétszer kötelező a nyilvános szereplés. De évi 6-7 alkalommal kötelező zártkörű meghallgatásokon kisebb műsort eljátszani, lehet az néhány perc terjedelmű is. Semmi sem hangzik el nyomtalanul, mert a meghallgatásokon a gyerekek osztályzatot kapnak (elsőben talán még nem). Ez nagymértékben befolyásolja a bizonyítványba bekerülő érdemjegyeket. A zenélés és pódium így elválaszthatatlan. Az előadó-művészjelölt munkája tehát az első lépésektől a főiskola utolsó évfolyamáig a pódiumon, nyílt színen, mások állandó figyelő szeme és füle előtt folyik. A pódium reflektorfénye, légköre tartást és kitartást ad a mindennapi munkához. A tehetség kibontakozhat.

A meghallgatás, a gyakorlás eredményeinek mások előtti rendszeres bemutatása nemcsak a Központi Zeneiskola különleges módszere, hanem az egész szovjet zenepedagógia leglényegesebb nevelési eszköze.

Ábrahám Mariann